

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"צ הגאון ר' שלום בן ציון בן
ר' שמואל פלמן זצוק"ל הערות
הנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 56 פרשת בא תשפ"א

פסחים טד-ע

כאביי שנעלו מעצמם, רבא יפרש את המשנה שבעזרה שנעלת
אין אדם כעקביא.

מעולם לא מעכו אדם בערב פסח בעזרה חוץ ממקרה בזמן הלל
שמעכו זקן אחד וקראו לו פסח מעוכין, ופעם ביקש אגריפס
המלך למנות את אוכלוסיית ישראל אמר לכהן גדול ספור את
הפסחים, ולקחו כוליא מכל אחד ונמצאו כליות כפליים כיוצאי
מצרים חוץ מהטמאים ושהיו בדרך רחוקה ובכל אחד נמנו
לפחות י' אנשים, וקראו לו פסח מעוכין, ואת הכליה שלקחו
החזירו מיד להקטירה, ולקחו משהו במקומה שלא ניתן לערב
הקטרת אימורים של הקרבנות.

מה שעמדו הכהנים בשורות שוות של בזיכים לא שחששו
שיחליפו שא"כ נחשוש שיחזירו כלי במדה אחרת, אלא שכך
יפה יותר שצבע השורה אחיד.

בזיכי לבונה של לחם הפנים היו עם שוליים שללא שוליים הם
יחתכו את הלחם אם יונחו עליו.

המשנה מחדשת ששחיטה כשירה בזר ומקבלה והילך מצוה
בכהן, וממה שנותנו לחבירו אין להוכיח שניתן להוליך שלא
ברגליים שיתכן שכל אחד נע קצת ומה שנעשה בהרבה כהנים
משום ברוב עם הדרת מלך.

מקבל מלא ואח"כ מחזיר ריקן ולא להיפך כדברי ר"ל שאין
מעבירים על המצוות.

רב חסדא אומר שדברי המשנה שזורק דם הפסח זה כר' יוסי
הגלילי שאומר שלומדים מהפסוק ואת דמם תזרוק בלשון רבים
וכן כתוב חלבם ללמד שבכור מעשר ופסח טעונים זריקה
והקטרת אימורים במזבח, ור"א אומר שלומדים שזריקה ביסוד
מגזירה שיה שכן כתוב **את דמם תזרוק** ובעולה כתוב **וזרקו בני**
אהרן הכהנים את דמו על המזבח.

דף סה ועולה טעונה יסוד שכתוב **אל יסוד מזבח העולה.**

כת שלישית נקראת כת עצלנית, ואף שבכל מקרה צריך ג' כיתות
אלא שהם היו צריכים לזרו עצמם, כמו שאמר רבי שהעולם אינו
יכול להתקיים ללא מעבדי עורות וללא מוכרי בשמים אך אשרי
מי שזכה להיות בסם ואוי לו למי שהוא מעבד עורות, וכן
העולם אינו מתקיים ללא זכרים ונקיבות אך אשרי מי שבניו
זכרים ואוי לו למי שבניו נקיבות.

הדחת המקדש לא ברצון ר"א, אך לרבנן זה מותר כי אין שבות
במקדש ור"א סובר שהחולב המחבץ והמגבן המכבד והמרבץ
והרודה חלות דבש חייב חטאת בשוגג וביו"ט לוקה מ' במזיד,
ולחכמים זה רק שבות, ורב אשי סובר שגם לרבנן שזה רק שבות
אסור במקדש כדעת ר' נתן שהתירו רק שבות שצריכים עבור
העבודה ולא שבות שאינה נצרכת לעבודה.

לר' יהודה מלאו כוס של דם התערובות שאם ישפך דמו של
אחד הקרבנות דם זה יכשירו ואמרו לר' יהודה שלא יועיל כיוון
שלא התקבל בכלי, ולכאורה מהיכן ידעו, אלא שמא לא התקבל
בכלי ואמר ר' יהודה שהוא דיבר כשהתקבל בכלי שכהנים
זריזים הם ומתוך זריזותם נשפך הדם אחר קבלה, ואף שדם
התמצית מעורב בו סובר ר' יהודה שדם התמצית מועיל לזריקה
ששינוי בברייתא שלת"ק דם התמצית הוא רק באזהרה ולר'
יהודה חייב עליו כרת, אך ר"א אומר שר' יהודה מודה שאינו
מכפר שכתוב **כי הדם הוא בנפש יכפר עמוד ב** ורק דם שיוצאת
בו הנפש מכפר ושאר הדם אינו מכפר אלא שר' יהודה סובר
שדם לא מבטל דם, ור' יהודה אמר לחכמים מדוע לשיטתם
פוקקים את העזרה אמרו לו שזה שבח לבני אהרן שילכו עד

דף טד בברייתא הראשונה כתוב שפטורים במולק על החמץ,
ובשניה כתוב שחייבים, ובראשונה כתוב שחייבים במקטיר על
החמץ ובשניה כתוב שפטורים, ויש לומר שקשה בברייתא
עצמה שהתחילה היא אומרת שזה נאמר רק בפסח וכתוב
בהמשך: אחד השוחט ואחד הזורק ואחד המולק ואחד המזה,
אלא צ"ל שהברייתא דיברה בתחילה ביי"ד שפטור במקריב
שאר קרבנות על החמץ ובקרבן פסח חייב, וא"כ הברייתא
שפוטרת במולק מדברת ביי"ד, ובפסח חייבים במולק, והברייתא
שחייבה בהקטרה סברה שמקישים הקטרה לשחיטה והברייתא
שפוטרת בהקטרה סברה שלא מקישים הקטרה לשחיטה.

ר' יהודה דורש מהפסוק זבחי המיוחד לי לרבות תמיד שלוקה
עליו, ור"ש סובר שכתוב זבחי פעמיים ודורשים זבחי שבזמן
זבחת הפסח לא חייבים על שאר הזבחים ובמועד שאין קרבן
פסח חייבים על שאר הזבחים.

במועד פטור לשם פסח ושלא לשמו חייב ומשמע שסתמא פטור
ומוכח מכאן שפסח בשאר השנה הוא שלמים וצריך לעקור
אותו מפסח, ור' חייא בר גמדה דוחה שבני החבורה העמידו
שהבעלים היו טמאי מת ונדחו לפסח שני ולכן סתמא לשמו אך
בשאר פסח לא צריך עקירה.

משנה הפסח נשחט בג' כיתות שכתוב **ושחטו אותו כל קהל עדת**
ישראל קהל עדה וישראל, אחרי שהתמלאה העזרה מהכת
הראשונה ננעלו דלתותיה, ותקעו והריעו ותקעו, ועומדים
הכהנים בשורות שלכולם בזיכי כסף או שלכולם בזיכי זהב ולא
היו מעורבים, ולבזיכים לא היו שוליים שלא יעמידום ויקרש
הדם שבהם, שחט הישראל וקיבל הכהן את הדם ומעבירו
לחבירו וחבירו לחבירו, וקיבל מלא והחזיר ריקן והכהן הקרוב
למזבח זורק את הדם זריקה אחת כנגד היסוד, ואחרי שיצאה כת
הראשונה נכנסת כת השניה ואחר שיצאה השניה נכנסה
השלישית והם עושים כמעשה הראשונה, והם קראו הלל אם
גמרו שנו ואם גמרו קוראים פעם שלישית, אך מעולם לא קראו
פעם שלישית, ור' יהודה אומר שמעולם לא הגיעה כת שלישית
לאהבתי כי ישמע ה' כי היו מעטים, וכן עושים גם בשבת
והכהנים הדיחו את העזרה שלא ברצון חכמים, ולר' יהודה יכול
למלא כוס מדם התערובת ולזרוק על המזבח, וחכמים חולקים
עליו, ובכתלים היו קבועים אונקליות של ברזל ותולים בהם
הקרבן ומפשיטים, ומי שאין לו מקום לתלות להפשיט לקח
מקלות דקים וחלקים והניח על כתפו וכתף חבירו ותלה הקרבן
והפשיטו, **עמוד ב'** ר"א סובר שאם חל בשבת מניח ידו על כתף
חבירו וחבירו מניח על כתפו ותולה ומפשיט, וקרעו והוציא
אמוריו ונתנום במגיס והקטירום במזבח ואח"כ יצאה כת
הראשונה וישבה בהר הבית והשניה ישבה בחיל והשלישית
עומדת במקומה עד אחר שבת. **גמרא** ר' יצחק אומר שהפסח
נשחט בג' חבורות שבכל אחת לפחות ל' בני אדם, שכתוב **קהל**
עדת ישראל, ויש ספק אם בבת אחת או בזה אחר זה לכן חילקו
לג' כיתות של ל' בני אדם ויש גם ג' עדות בכל אחת, ולפ"ז
מספיק גם שיהיה הפסח בנ' בני אדם שנכנסים ל' ויוצאים י'
ואח"כ באים י' נוספים.

לאביי שערי העזרה ננעלו מעצמם, ולרבא נעלו אותם ונחלקו
שלאביי נכנסים כמה שיכולים ואח"כ סומכים על הנס ולרבא
נעלו ולא סמכו על הנס, ומה ששינוי בעדויות שר' יהודה אמר
שלא נידו את עקביא בן מהללאל שאין העזרה ננעלת על אדם
בישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל ומשמע

ארכובותיהם בדם ואינו חוצץ כי הוא לח כמו ששנינו שדם דיו וחלב חוצצים יבשים ולא לחים, אך קשה שאם התלכלכו בגדיהם עבודתם פסולה ואין לומר שמרימים הבגד כי כתוב **מדו בד** ולמדו מזה שלא יחסר ושל אלא יותיר אלא מדובר בהולכת איברים לכבש שאינה עבודה, אך לכאורה אם צריך כהן ההולכה שזה נקרא עבודה שהרי הפסוק **והקריב הכהן את הכל** נאמר על הולכת איברים לכבש וצריך לומר שמדובר בהולכת עצים למערכה שאינה עבודה וכשמוליכים לכבש ובהולכת הדם הולכים הכהנים על איצטבאות.

מה שכתוב במשנה נתנם במגיס להקטירים הכוונה שיקטירו הכהנים כי הוא אינו מקטיר.

מה שכתוב שכל אחד לקח פסחו בעורו והפשילו לאחוריו אמר רב עיליש שזה כמשה ישמעאלים.

פרק אלו דברים

משנה שחיטת הפסח וזריקת דמו ומיחוי קרביו דוחה שבת, אך צלייתו והדחת קרביו אינם דוחים שבת, וכן אין להרכיבו ולהביאו מחוץ לתחום וכן לחתוך יבלתו, ור"א סובר שדוחים שבת והוא לומד ק"ו שאם שחיטה היא מלאכה דוחה שבת ק"ו דברים של שבות שידחו שבת, ודחה ר' יהושע שבי"ט התירו מלאכת בישול ואסרו בו שבות, ואמר ר"א שאין להביא ראייה מדבר רשות למצוה, ור"ע הוכיח מהזאה שהיא מצוה והיא שבות ואינה דוחה שבת אמר ר"א שלדעתו גם הזאה היא רק שבות תדחה שבת לצורך פסח.

דף סו אמר ר"ע נאמר להיפך שאם הזאה שבות אינה דוחה גם שחיטה לא תדחה, אמר ר"א שא"כ נעקר מה שכתוב בתורה **במועדו** בין בחול בין בשבת אמר ר"ע שלא כתוב מועד לענין הזאה כמו שכתוב בשחיטה, אלא הכלל הוא שמה שאפשר לעשות מערב שבת אינו דוחה שבת ושחיטה שלא ניתן לעשותה מערב שבת דוחה שבת. **גמרא** שנו בכרייתא שהלכה זו נעלמה מבני בתירא שחל י"ד בשבת ולא ידעו אם הקרבת הפסח דוחה שבת ואמרו להם שיש אדם ושמו הלל ששימש את שמעיה ואבטליון וידע אם דוחה שבת, קראו לו ושאלוהו אמר להם שלא רק פסח אחד דוחה שבת אלא יש יותר ממאתים פסחים שדוחים שבת וכמו שבתמיד נאמר **במועדו** והוא דוחה שבת כך פסח דוחה שבת ועוד שזה ק"ו שאם תמיד שאין עונש כרת במניעה ממנו דוחה שבת ק"ו פסח שהנמנע ממנו בכרת שידחה שבת, והושיבו את הלל בראש ומינוהו נשיא עליהם והוא דרש כל היום בהלכות פסח אח"כ קנטרם מי גרם לכם שאתמנה עליכם נשיא העצלות שלכם שלא שמשתם את גדולי הדור שמעיה ואבטליון, ושאלוהו מה יעשה מי ששכח להביא סכין שחיטה מערב שבת אמר להם שכחתי אלא הנח לישראל שאם אינם נביאים בני נביאים הם, ולמחרת מי שפסחו טלה תחב לו סכין בצמרו ומי שפסחו גדי תחב סכין בין קרניו, ואז נזכר הלל שכך אמרו לעשות שמעיה ואבטליון, ובאמת לא למדו שתמיד דוחה שבת בגלל שכתוב **במועדו** כי זה כתוב גם בפסח אלא שכתוב בקרבן מוסף שבת **עולת שבת בשבתו על עולת התמיד** א"כ התמיד קרב, ולכאורה ניתן לפרוך את הק"ו מתמיד שתמיד דוחה כי הוא תדיר אלא שר"א אמר להם בתחילה את הק"ו ופרכו לו ואח"כ אמר להם את הגזירה שזה מתמיד ומה שהתחיל עם ק"ו שאמר להם שאף שלא קבלתם גז"ש תלמדו מק"ו ופרכו לו אותו. **עמוד ב** אך קשה במה שהניחו את הסכין על הכבש הרי יש בזה איסור של עבודה בקדשים, ויש לומר שהם עשו כהלל שאמרו עליו שמימיו לא מעלו בעולתו שהביאה חולין לעזרה והקדישה וסמך ידו עליה ושחטה, אך קשה איך ניתן להקדיש פסח בשבת, הרי שנינו שאין מקדישים ומעריכים ומחרימים ולא מגביהים תרומה ומעשרות ביו"ט וק"ו בשבת, יש לומר שדוקא חובות שהם בלי

קביעות זמן לא מקדישים בשבת אך מה שקבוע לו זמן ניתן להקדיש בשבת, וכן ניתן להקדיש חגיגה ביו"ט, ואין לומר שאסור משום מחמר כי זה מחמר כלאחר יד ואף שלאחר יד אסור מדרבנן זה אכן הסיבה שהיה קשה להם אם שבות נדחה במקום מצוה וענה הלל שישראל בני נביאים.

רב יהודה אמר בשם רב שהלל שכח את זה כי כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת, וכן אם נביא הוא נבואתו מסתלקת, שדבורה אמרה על עצמה **חדלו פרוזן בישראל עד שקמתי דבורה**, והיא אמרה אח"כ **עורי עורי דבורה**, ר"ל אומר שכל הכועס אם חכם הוא מסתלקת חכמתו, שמשך קצף על הפקודים ואח"כ אלעזר אמר **זאת חוקת התורה אשר צוה ה'**, והכועס אם נביא הוא נבואתו מסתלקת שאלישע אמר **לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך**, ואח"כ כתוב **ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'**, ור' מני בר פטיש אומר שהכועס אפילו פסקו עליו גדולה מהשמים מורידים אותו שאליאב אחי דוד אמר לו **למה ירדת ועל מי נטשת הצאן אני ידעתי את זדונך ורוע לבבך כי לראות המלחמה ירדת**, ואח"כ כשהלך שמואל למשוח את דוד אמר לו ה' על כולם לא בזה בחר ה', ועל אליאב אמר הקב"ה **אל תבט אל מראהו וגבה קומתו כי מאסתיהו**, ומשמע שקודם אהב אותו, והוא נדחה מהמלכות.

לכאורה תמיד לומדים מפסח שדוחה טומאה, ואמר ר' יוחנן שבפסח כתוב **'איש' כי יהיה טמא לנפש** ורק יחיד נדחה לפסח שני אך ציבור יקריבו בטומאה, ור"ל דוחה שנאמר שאיש נדחה וציבור לא יעשו כלל, ור"ל למד מהפסוק **וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש** ולכאורה זבין ומצורעין מיותר שנלמד ק"ו שאם טמא מת משתלח ק"ו זבין ומצורעין שטומאתם מגופם.

דף סז אלא יש שעה שרק זבים ומצורעים משתלחים וטמאי מתים לא וזה בפסח שבא בטומאה, ודוחה אביי שא"כ נאמר שהפסוק יאמר זב וטמא מת ומצורע ילמדו בק"ו והתורה באה לומר שבפסח לא ישלחו זבים וטמאי מתים, וזה לא נכון שהרי שנינו שפסח שבא בטומאה לא אוכלין ממנו זבים מצורעים נדות ויולדות ואם אכלו בטומאה פטורים, ואביי לומד מהפסוק של ר' יוחנן שמספיק לכתוב **כי יהיה טמא** וכתוב **לנפש** לומר שטמאי מת עושים בטומאה, ואין לומר שרק טמא מת יחיד עושה פסח שני וזבין ומצורעים לא עושים כלל שהרי שזבים ויולדות עושים פסח שני שכתוב **איש איש**, ומהמלה **לנפש** לומדים שציבור טמאי מתים עושים בטומאה ושאר טומאות לא עושים בטומאה.

רב חסדא אומר שאם מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור שכתוב **בדד ישב מחוץ למחנה מושבו** והלאו ניתן לעשה, אך ישנה ברייתא שמצורע שנכנס לוקה וכן זב וזבה, וטמא מת מותר להכנס למחנה לוייה ואפילו מת עצמו שמשך לקח עמו את עצמות יוסף עמו במחיצתו, ורב חסדא למד שנחלקו בזה תנאים ששנינו שכתוב במצורע **בדד ישב** ור' יהודה דורש שטמאים אחרים לא יהיו עמו, וזבים וטמאי מתים לא משלחים למחנה אחד שכתוב **ולא יטמאו את מחניהם** מחנה לכל אחד, ור"ש למד מהפסוק **וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש** ומספיק לכתוב **כל טמא** ונלמד זבים בק"ו שאם טמאי מתים משתלחים ק"ו זבים, ונאמר זב שישתלח מעור מחנה וניתן ללמוד מצורע ק"ו מזב וכתבו מצורע לשלחו מחנה שלישיית **ובדד ישב** בא לומר שיש גם עשה, וזב חמור מטמא מת שטומאתו מגופו, אך מצד שני טמא מת חמור שצריך הזאה שלישי ושביעי ומרבים טמא שרץ **מוכל טמא** וזב חמור מטמא שרץ ואין לומר שחומרתו של זב שטומאתו מגופו כי יש חומרא בטמא שרץ שטמא גם באונס, **עמוד ב** ויש לדחות שזב מטמא

גם באונס לרב הונא שראיה ראשונה של זב מטמאה באונס וחומרת מצורע מזב שהוא טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המיטה, אך יש לפרוך שזב חמור שמטמא מושב וכן כלי חרס בהיסט, אלא יש לומר שלומדים מוכל זב לרבות בעל קרי ואף שגם במצורע יש חומרא לעומתו אך קרי חמור שהוא מטמא במשהו כדעת ר' נתן שהוא מטמא כחתימת פי האמה, והמלה וכל צרוע נכתבה אגב שכתוב בזב וכל זב ור' יהודה לא למד כר"ש שהוא למד מזה כר"א שאם דחקו זבים ומצורעים לעזרה בפסח הבא בטומאה שאינם חייבים, שרק בשעה שטמאי מתים משתלחים גם זבים ומצורעים משתלחים ובפסח הבא בטומאה שאין טמאי מתים משתלחים לא ישתלחו זבים ומצורעים.

משמע בברייתא שבעל קרי משולח מב' מחנות כזב וזה ראה לר' יוחנן שמחילות של ביהמ"ק לא התקדשו ובעל קרי יורד לשם, והברייתא שאומרת בעל קרי כמגע שרץ זה לא לענין מחנה אחד אלא לטומאת ערב, ולכאורה כבר כתוב בו טומאת ערב ויש לומר שהם שוים לענין טומאה באונס.

דף סח ומה שכתוב בועל נדה כטמא מת זה לא לענין טומאה כי כתוב בשניהם טומאת שבעה ומשמע שהם שוים לענין מחנות, וא"כ גם הרישא של בעל קרי נאמר לענין מחנות, ויש לומר שאמנם הסיפא דיברה לענין מחנות אך ברישא הוקשו לענין טומאה באונס, ויש ברייתא שמצורע חמור מזב וזב מטמא מת יצא בעל קרי שטמא מת חמור ממנו, ומשמע שהוא יצא מזב לענין מחנות והוא כטמא מת שמותר במחנה לויה, ויש לומר שהוא יצא מטמא מת והוא כזב שנשלח ממחנה לויה ואף שטמא מת חמור ממנו בכ"ז מדמים אותו לזב.

שנו לפני ר' יצחק בר אבדימי על הפסוק בבעל קרי ויצא אל מחוץ למחנה זה מחנה שכינה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה לויה א"כ הוא יוצא חוץ לב' מחנות, אמר ר' יצחק עד שלא נכנס הוצאת אותו או שאמר בלשון אחרת שעד שלא יצא הכנסתו, ויש לבאר בדרשה הזו, מחוץ למחנה זה מחנה לויה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה שכינה, ורבינא דוחה שנאמר שב' הפסוקים מדברים על מחנה שכינה ויש בו לאו ועשה, ויש לומר שיכלו לכתוב לא יבא אל תוך והמילה המחנה מיותרת לדרוש שיוצא ממחנה נוסף.

רב הונא מבאר במשנה מיחוי קרביו שהכוונה נוקבם בסכין, וחייא בר רב מבאר שזה לחות המעים שיוצאת בדוחק הסכין, ור"א מבאר לדבריו את הפסוק וחרכות מחים גרים יאכלו וכמו שמתרגם רב יוסף שהצדיקים ירשו את נכסי הרשעים, ורעו כבשים כדברים היינו כמו שמדובר בהם, ואביי מבאר שזה מה שכתוב אח"כ וחרכות מחים גרים יאכלו, ורבא דוחה שאם כתוב ואו משמע שזה ענין נוסף כמו שאמר רב שעתידים הצדיקים להחיות מתים שכתוב כאן ירעו ובמקום אחר כתוב ירעו בשן וגלעד כימי עולם וזה נאמר על אלישע שהיה מהבשן שכתוב ויעני ושפט בבשן, ואלישע הוא בן שפט, וגלעד זה אליהו שכתוב אליהו התשבי מתושבי גלעד, ור' יונתן למד מהפסוק עוד ישבו זקנים וזקינות ואיש משענתו בידו וכתוב אצל אלישע ושמת משענתי על פני הנער.

עולא הקשה שבפסוק אחד כתוב על ימות המשיח ובלע המוות לנצח ובמקום אחר כתוב הנער בן מאה שנה ימות ומשמע שכן מתים, והוא ביאר שבאומות העולם יהיה מוות ובישראל אין מוות לנצח, ותפקידם של הגויים אז הוא כמו שכתוב ועמדו זרים ורעו צאנכם, רב חסדא ביאר בפסוקים וחפרה הלבנה ובושה החמה, וכתוב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים, והיינו כימות המשיח אך בעולם הבא לא יצטרכו לאור החמה, ושמואל שאומר שבימות המשיח אין שינוי ויהיה רק שיעבוד מלכיות הוא יפרש את ב'

הפסוקים לעוה"ב ובמחנה שכינה לא יצטרכו לאור הלבנה ובמחנה צדיקים יהיה אור החמה והלבנה הרבה יותר.

רבא הקשה בפסוק אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא שזה ק"ו שאם המתים חיים ק"ו שקל לרפא חולים, והביאור הוא שתחית המתים יהיה בקלות כמו שרפא את מי שמחץ, ועוד למדו מכך שכמו שמחצתי ואני ארפא מדובר באדם אחד כך מי שמת אני מחייהו, וזה תשובה לאומרים אין תחית המתים מהתורה, ועוד פירוש שקודם יחיו המתים ואח"כ יתרפאו החולים.

עמוד ב ר"ש אומר שחביבה מצוה בשעתה שהרי ניתן להקטיר אימורים במוצ"ש ובכ"ז זה דוחה את השבת.

שנינו שחתיכת יבלת לא דוחה שבת ויש משנה שחתיכת היבלת במקדש דוחה שבת וניתן לחלק שכאן מדובר בלח, וכיבש מותר, או שגם שם מדובר בלח אך ביד מותר ורק בכלי אסור ולא חילקו בין לחה ויבשה שיבשה פשוט שמותר כי היא נפרכת ומי שחילק בין לחה ליבשה ולא חילק בין יד לכלי שבמשנה ההיא כתוב להדיא שבכלי אסור אף במקדש, ומי שלא חילק בין יד לכלי מה שכתבו כאן כלי לחדש שנחלקו בזה ר"א ור' יהושע.

לר' יהושע לא קשה פירכת ר"א במשנה שהוא סובר שגם שמחת יו"ט היא מצוה ששנינו שר"א סובר שביו"ט או ילמד או יאכל, ולר' יהושע מחלקים חציו לאכילה וחציו לבית המדרש, ואמר ר' יוחנן שנחלקו שבפסוק אחד כתוב **עצרת לה' אלוקין** ומצד שני כתוב **עצרת תהיה לכם** ור"א לומד שניתן לעשות או כולו לה' או כולו לכם, ולר' יהושע מחלקים חציו לה' וחציו לכם, ור"א אומר שלכו"ע בעצרת צריך גם לכם שהוא יום שניתנה בו תורה, ולכו"ע בשבת צריך לכם שכתוב וקראת לשבת עונג, וכן בפורים שכתוב ימי משתה ושמחה, מר בר רבינא היה יושב כל השנה בתענית מלבד עצרת פורים וערב יו"כ שכתוב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב, ולכאורה לא מתענים בתשיעי, אלא שהאוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי, רב יוסף אמר שיעשו לו בעצרת עגל שלישי משובח שאם לא יום זה שגרם לגדולתו כמה יוסף יש בשוק, רב ששת היה חוזר על תלמודו אחת לל' יום ואח"כ נשען בשער ואמר תשמחי נפשי לך אני לומד ושונה, ולכאורה ר"א אמר שללא התורה לא היה קיום לבריאה שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתני, וצריך לומר שהאדם לומד לעצמו ובאמת זה מועיל לכולם, רב אשי אומר שגם לר"א שאכילה ביו"ט רשות יש פירכא שביו"ט הותר מלאכת רשות ולא שבות שעמה ובשבת שהותרה מלאכת מצוה גם לא נתיר שבות שעמה

דף סט ור"א סבר ששבות של מצוה חשוב יותר, ויש ברייתא שר"א אמר שאם מכשירי מצוה שאחר שחיטה דחו שבת שנעשתה המצוה, ק"ו שידחו מכשירי מצוה שקודם שחיטה ודחה ר"ע שאחר שחיטה דחו מכשירים כי דחתה השחיטה את השבת, אך לפני שחיטה לא ידחו שעדיין לא דחתה השחיטה את השבת, או שחוששים שימצא הזבח פסול והתברר למפרע שחילל את השבת, אך קשה א"כ גם לא נשחוט לכתחילה שמא ימצא פסול וצ"ל שר"א אמר את זה בתחילה, ור"ע פרך לו ואח"כ הוכיח ממה שמכשירים שאחר שחיטה דחו שבת.

שנינו בברייתא שר"א אמר לר"ע השבתני בשחיטה ובשחיטה תהיה מיתתך, אמר לו ר"ע אל תכפור בדין ק"ו שאמרת לי שהזאה היא שבות ואינה דוחה שבת, ומה שלר"א אינו פירכא שהוא לימד שהזאה של תרומה אינה דוחה שבת כמו שתרומה עצמה אינה דוחה שבת ור"ע רצה להוכיח מהזאה של תרומה שהיא מצוה והיא שבות ואינה דוחה ור"א חשב שהוא שואל אותו מהזאה של פסח, אך ישנה ברייתא שר"ע אמר שהזאת טמא מת שחל שביעי שלו בערב פסח תוכיח שהיא מצוה

ושבות ואינה דוחה שבת, וא"כ ר"א לימדו שהזאת ערב פסח אינה דוחה והוא שכח את זה, ור"ע רצה להזכיר לו ולא אמר במפורש שאינו דרך ארץ לומר כך, ורבה אומר שאף שהזאה היא רק טלטול אינה דוחה שבת גזירה שמא יעבירנה ד' אמות ברה"ר, ולכאורה לר"א עצמו יהיה מותר להעביר ברה"ר כי מכשירי מצוה דוחים שבת, יש לומר שרק כשהאיש ראוי המכשירים דוחים שבת אך כשאינו ראוי וההזאה באה לעשותו ראוי אינו דוחה שבת כי עדיין לא מוטל החיוב עליו, ואומר רבה שלדברי ר"א מותר לחמם חמין לקטן בריא כדי למולו, שהרי הוא ראוי, אך קטן חולה לא מחממין עליו חמין שעדיין איננו ראוי, ואביי מקשה שר"א אמר שעל שלא מל לפני פסח ענוש כרת, ולכאורה כל עוד שלא מל לא חל עליו חיוב, ורבה תירץ שר"א סובר ששוחטים וזורקים על מי שעדיין הוא טמא שרץ **עמוד ב** ומה שביחיד נדחה הציבור עושים בטומאה ומה שיש בציבור ישנו ביחיד וערלות שאם כולם ערלים לא עושים בערלות אלא אומרים להם מולו עצמכם, א"כ גם ליחיד אומרים מול עצמך ואם לא מל ענוש כרת, אך טומאה שהציבור עושים בטומאה לא אומרים ליחיד טהר עצמך והוא פטור, ורב הונא בר רב יהושע הוכיח מפסח שני שאינו בציבור והוא רק ביחידים, אמר רבא שהציבור כבר עשו בראשון, וישנה ברייתא מנין שעל וכל הטמאים שלא נטהרו חייבים כרת, שכתוב **והאיש**, ומשמע שלא שוחטים על טמא שרץ שא"כ הוא כמו טהור ופשוט שחייב כרת אלא משמע שלא שוחטים עליו ולמרות כך חייב אף שאינו ראוי הגם שזה לא בציבור וזה רק ביחיד, ורבא אומר שר"א סובר ששוחטים וזורקים על טמא שרץ וכן על טמא מת בשביעי וא"כ הוא ראוי וצריך להטהר רק לאכילה והיא לא מעכבת, ומה שאסור לשחוט פסח שלא לאוכליו זה רק לחולה או זקן אך טמא בשביעי הוא ראוי לאכול רק שאינו מתוקן.

רב יהודה אמר שרב פסק כר"ע, וכן לענין מילה אמר ר"ע שרק מה שאי אפשר לעשות מערב שבת דוחה, וגם שם פסק רב כר"ע, ואם רק כאן היה פוסק כר"ע היינו אומרים שבמילה אין הלכה כמותו כי נכרתו עליה י"ג בריתות ואם היה פוסק שם היינו אומרים שבפסח שיש כרת לא פוסקים כר"ע.

משנה כשהפסח בא בחול ובטהרה והוא קטן שוחטים עמו חגיגה ובשבת והוא גדול ובטומאה לא מביאים עמו חגיגה, וחגיגה באה מהצאן והבקר כבשים ועזים זכרים ונקיבות, ואוכלים אותה לב' ימים ולילה אחד. **גמרא** המשנה סוברת שהרכבתו והבאתו לא דוחים שבת וגם חגיגה שבאה עמו אינה דוחה שבת

דף ע ומדייק רב אשי שחגיגת י"ד אינה חובה שאם היא חובה תדחה שבת, וגם יביאנה כשהפסח מרובה וגם בטומאה, ומה שמביאים אותה במועט כדי שתאכל קודם הפסח ואח"כ יאכל את הפסח על השובע.

לדעת בן תימא חגיגה שבאה עם הפסח נאכלת רק ליום ולילה ויוצא בה משום שמחה וחגיגת ט"ו נאכלת לב' ימים ולילה, ובן תימא למד מהפסוק **לא יליץ לבוקר זבח חג הפסח, זבח חג** זה חגיגה הפסח כמשמעו, והסתפקו אם לבן תימא חגיגת י"ד נאכלת צלי, ויש לדייק מהמשנה לקמן הלילה הזה **כולו** צלי ואמר רב חסדא שזה לדעת בן תימא, וכן הסתפקו לדעתו אם בא מן הבקר ומן הנקיבות, וגם בן ב' שנים, האם הוקש לפסח רק לענין אכילתו או גם לענין שאר דברים, וישנה ברייתא שחגיגה הבאה עם פסח באה רק מהצאן ורק זכרים ורק בת שנה ונאכלת ליום ולילה ורק צלי ורק למנויו והרי בן תימא סובר אז **א"כ** משמע שהוא סובר שהוקש לגמרי לפסח. והסתפקו לדעתו אם יש איסור שבירת עצם שלכאורה בפסח נאמר **ועצם לא תשכרו בו**, ומשמע שרק בו אסור ולא בחגיגה, או שלומדים מבו שרק בכשר אסור לשבור ולא בקרבן פסול, וישנה ברייתא

שסכין שנמצאה ביי"ד יכול לשחוט בה מיד ובי"ג יטבול אותה וקופיץ יטביל גם ביי"ד, ולכאורה זה לא לרבנן כי גם קופיץ צריך לטבול כיון שראוי לשבור בו עצם של חגיגה אלא זה לדעת בן תימא, וקופיץ לא ראוי לחגיגה שגם בה אסור שבירת עצם. ויש לדחות שזה גם לרבנן ומדובר שבא בשבת ולא באה חגיגה עמו, אך באותה ברייתא כתוב בסיפא שאם חל י"ד בשבת יכול לשחוט בה מיד ואם הקופיץ קשור לסכין הוא כסכין ומשמע שברישא לא מדובר כשחל בשבת, **עמוד ב** וניתן לומר שמדובר בחול והפסח מספיק לחבורה, ויש לדחות שבי"ג עדיין לא ידעו שהפסח מרובה, ויש לומר שמדובר שבא בטומאה, שמת הנשיא אך אם מת הנשיא ביי"ג לא צריך להטביל גם את הסכין, אלא שהנשיא היה גוסס ביי"ג ואת הסכין שהוא רק ספק אחד אם ימות הנשיא הטבילוה, אך קופיץ שהוא ספק נוסף שמא יהיה הפסח מרובה ולא יצטרכו חגיגה.

יהודה בן דורתאי פרש עם דורתאי בנו לדרום ואמר אם יבא אליהו ויאמר לישראל מדוע לא חגגתם חגיגה בשבת תמה אני על גדולי הדור שמעיה ואבטליון שהם חכמים גדולים ולא אמרו שחגיגה דוחה שבת, ורב אומר שהוא למד מהפסוק **וזבחת פסח לה' אלוקיך צאן ובקר** והרי פסח הוא רק מהצאן, אלא צאן נאמר על פסח ובקר על חגיגה והתורה אומרת **וזבחת**, אמר רב אשי שאין אנו צריכים לפרש טעמים של הפורשים, אלא מהפסוק הזה לומדים כדברי ר"נ שמותר הפסח קרב שלמים ולומדים מהפסוק שמה שנשאר מפסח יקריבנו לקרבן שבא מצאן ובקר, ולרבנן אינו דוחה שבת אף שהוא קרבן ציבור, ומבאר ר' אלעאי שכתוב, **וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים בשנה**, ולכאורה יש ח' ימים בסוכות, אלא שחגיגה אינה דוחה שבת, ורבין אמר שאמר לפני רבותיו שלפעמים יש רק ו' ימים כשחל יו"ט ראשון ואחרון בשבת, ואמר אביי אבין השכול, שח' ימי חגיגה לא יתכן אף פעם אלא שברוב השנים יש ז' ימים.